

**ПРАБЛЕМЫ ПРАТЭЗАВАННЯ І МЕДЫЦЫНСКАГА
ЗАБЕСПЯЧЭННЯ ІНВАЛІДАЎ І ЎДЗЕЛЬНІКАЎ ВЯЛІКАЙ АЙЧЫННАЙ ВАЙНЫ
У 50-Я ГАДЫ ХХ СТАГОДДЗЯ**

Марцынкевіч І.А.

УА «Віцебскі дзяржаўны медыцынскі ўніверсітэт»

У 50-я гады ХХ ст. сістэма сацыяльнага забеспячэння і медыцынскай дапамогі знаходзілася на этапе аднаўлення і далешага развіцця. Найольш цяжкія праблемы першых пасляваенных гадоў знаходзіліся у стадыі вырашэння, не выключэннем з'яўлялася і аказанне медыцынскай дапамогі. Нягледзячы на тое, што пасля заканчэння Вялікай Айчыннай вайны ўжо прайшоў пэўны час, гэта сфера заставалася адной з самых адчувальных як для інвалідаў і дэмабілізаваных, так і для ўсіх грамадзян БССР. Разумеючы грамадскае значэнне і важкасць вырашэння гэтага пытання савецкія партыйныя органы кіравання прыкладалі значныя намаганні ў арганізацыі і практычным вырашэнні мер па аказанню медыцынскай дапамогі, што дазволіла ўжо праз пяць год пасля завяршэння Вялікай Айчыннай вайны дасягнуць пэўных поспехаў у гэтай справе. Да канца чацвёртай пяцігодкі ахова здароўя ў БССР па асноўных паказчыках дасягнула даваеннага ўзроўню. Змены адбыліся ў сферы будоўлі бальніц і паліклінік. Яшчэ ў 1950 г. па рэспубліцы працавала 695 бальніц, налічвалася 7 210 урачоў і 24 391 асоба сярэдняга медыцынскага персаналу, што было значна больш, чым да вайны [1, с. 204-205].

Прадстаўляемы спектр медыцынскай дапамогі з цягам часу і эканамічных магчымасцяў істотна пашыраўся. Важным дасягненнем у аказанні медыцынскай дапамогі інвалідам і ўдзельнікам Вялікай Айчыннай вайны стала прадстаўленне ім санаторна-курортнага лячэння. Да прыкладу, 1 студзеня 1951 г. для інвалідаў Вялікай Айчыннай вайны Магілёўскай вобласці, якія мелі адкрытую форму сухотаў, у распараджэнне аблгубдыспансера было выдзелена 20 накіраванняў для аздараўлення і адпачынку ў розныя месцы краіны. У туберкулёзным аддзяленні Аршанскага і Гомельскага шпіталей было выдзелена па дзесяць пuccёвак. Арамя таго, Міністэрствам аховы здароўя і сацыяльнага забеспячэння штоквартальна накіроўваліся 5 інвалідаў Вялікай Айчыннай вайны ў санаторыі рознага прызначэння (у санаторыі-шпіталі "Наваельня" і "Свяцк") [2, арк. 8].

Яшчэ адным важным напрамкам у медыцынскім забеспячэнні інвалідаў Вялікай Айчыннай вайны з'яўлялася фарміраванне сістэмы пратэзавання дадзенай катэгорыі грамадзян. У першыя пасляваенныя гады ў гарадах і вёсках краіны нярэдка можна было сустрэць пакалечаных былых франтавікоў, якія вымушаны былі нават жабраваць. У народзе ім давалі асаблівыя імёны, якія характарызавалі іх пакалечанасць: "кастылі", "абрубкі", "тачкі", "печаныя" [3, с. 101-108]. Да пачатку 1950 гг. такіх інвалідаў можна было ўбачыць у цягніках, на вакзалах і рынках, потым пакалечаныя франтавікі і жабракі сустракаліся ўсё радзей. Аднак і праз 10 гадоў пасля заканчэння вайны яны складалі яшчэ значную частку сярод жабракоў. Нават па афіцыйных няпоўных дадзеных, у 1954 г. іх агульная колькасць па СССР налічвала 2 545 чалавек, г.зн. каля 12% ад усіх жабракоў. Прыведзеныя лічбы сведчылі пра недасканаласць савецкай сістэмы сацыяльнага забеспячэння [4, с. 488]. Існаванне такой катэгорыі інвалідаў патрабавала сур'ёзнай і сістэмнай работы дзяржавы па вырашэнні гэтай праблемы, у прыватнасці, стварэння сеткі прадпрыемстваў па вытворчасці пратэзна-артэпедычных вырабаў.

Прынятыя з боку дзяржавы меры прывялі да павелічэння колькасці вырабляемых пратэзаў. Аднак існавала яшчэ адна праблема, якая не страціла сваёй актуальнасці і праз некалькі гадоў пасля заснавання пратэзных майстэрняў у БССР. Яна была звязана з

недахопам спецыялістаў у дадзенай вытворчасці. У ананімных лістах інваліды Вялікай Айчыннай вайны пісалі ў шматлікія інстанцыі і скардзіліся на якасць пратэзных вырабаў. Па іх словах, пратэзы вырабляліся нязручныя, яны дралі вопратку і сціралі да крывавых мазалёў цела. Сама прымерка праходзіла няясна і без адпаведнай увагі да інвалідаў Вялікай Айчыннай вайны супрацоўнікаў майстэрняў, што стварала дадатковыя цяжкасці ў карыстанні пратэзамі [5, арк. 405, 407]. Нават праз дзесяць гадоў пасля вызвалення БССР у даведцы аб рабоце аддзела сацыяльнага забеспячэння наркамата БССР за 1954 г. адзначалася, што па выніках праверкі можна канстатаваць выпуск няяснай прадукцыі і парушэнне тэрмінаў вырабу пратэзаў [5, арк. 53].

На 1 студзеня 1954 г. у БССР дзейнічала 6 пратэзных прадпрыемстваў, якія ўжо поўнасьцю забяспечвалі патрэбы інвалідаў ва ўсіх відах пратэзаў. За 1954 г. іх было выпушчана 7 416 штук. Інвалідам вайны было перададзена 7 663 пары пратэзна-артапедычнага абутку.

Яшчэ адным накірункам у гэтай справе стала забеспячэнне франтавікоў-інвалідаў спецыяльнымі сродкамі перамяшчэння. Паступова павялічвалася колькасць інвалідаў Вялікай Айчыннай вайны, якія змаглі атрымаць мотакаляскі, а таксама пратэзныя каляскі рычажнага кіравання, што значна аблегчыла ўмовы жыцця інвалідаў і стварыла больш магчымасцей для іх працаўладкавання. Калі ў канцы 40-х гг. спецыяльных сродкаў перамяшчэння па рэспубліцы налічвалася адзінкі, то ў пачатку 50-х гг. інваліды атрымалі 280 мотакалясак і 150 пратэзных калясак рычажнага кіравання, але казаць пра поўнае задавальненне патрэб яшчэ не прыходзілася [5, арк. 56].

Такім чынам праца па стварэнні агульных і спецыяльных медыцынскіх устаноў, аднаўленні разбураных паліклінік і шпіталей, а таксама забеспячэнні іх неабходнымі медыкаментамі і мэблевым абсталяваннем, распачатая адразу пасля вайны, атрымала працяг у 50-я гады. Праводзіліся мерапрыемствы па прафілактыцы эпідэмічных захворванняў і паляпшэнні агульнага стану санітарна-гігіенічных умоў. Ішла грунтоўная распрацоўка праблем, звязаных з забеспячэннем інвалідаў Вялікай Айчыннай вайны пратэзным абсталяваннем.

Літаратура:

1. Марченко, И.Е. Рабочий класс БССР в послевоенные годы (1945–1950) / И.Е. Марченко. – Минск : Из-во Акад. наук БССР, 1962. – 259 с.
2. НАРБ. – Фонд 7. – Воп. 4. – Спр. 3009.
3. Зубкова, Е.Ю. На “краю” советского общества. Маргинальные группы населения и государственная политика в 1940–1960-е годы / Е. Ю. Зубкова // Рос. история. – 2009. – № 5. – С. 101–118.
4. Коммунистическая партия Советского Союза в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК (1898–1986) / Ин-т марксизма-ленинизма при ЦК КПСС. – 9-е изд., испр. и доп. – М. : Изд-во полит. лит., 1985. – Т. 7 : 1938–1945. – 574 с.
5. НАРБ. – Фонд 7. – Воп 4. – Спр. 3067.

УДК 328:329.7(476)

ГОСУДАРСТВЕННАЯ МОЛОДЕЖНАЯ ПОЛИТИКА БЕЛАРУСИ В ПРЕЕМСТВЕННОСТИ И РАЗВИТИИ

Мусина Н.Е.

УО «Витебский государственный медицинский университет»

Государственная молодежная политика – это система социальных, экономических, политических, организационных, правовых и иных мер, направленных на поддержку молодых граждан и осуществляемых государством в целях социального становления и